

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku S. S.
z udziałem I. W.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 30 grudnia 2020 r., sygn. akt III Ca [...],

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej oddalenia apelacji wnioskodawcy;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3. oddala wniosek wnioskodawcy o zasądzenie od uczestniczki postępowania na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki postępowania I. W. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 grudnia 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że uczestniczka postępowania zaskarżyła postanowienie Sądu Okręgowego w całości. Jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu, chyba

że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r. – zasada prawna, III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108). Część orzeczenia dotycząca oddalenia apelacji wnioskodawcy jest korzystna dla skarżącej. Zaskarżając skargą kasacyjną w całości postanowienie Sądu Okręgowego, skarżąca nie wykazała interesu prawnego w zaskarżeniu rozstrzygnięcia oddalającego apelację wnioskodawcy, co uzasadniało odrzucenie skargi kasacyjnej w tym zakresie jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w przedmiocie określenia podstaw prawnych, w oparciu o które skarżąca byłaby uprawniona do dochodzenia wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości, a mianowicie wskazanie, czy podstawą prawną jest art. 206 k.c., czy też art. 224 k.c. lub art. 225 k.c.

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Sformułowany przez nią problem, osadzony bowiem został w kontekście polemiki z ustaleniami stanu faktycznego dokonanymi przez sądy obu instancji, a mianowicie, że uczestniczka postępowania nie dokonywała czynności, w szczególności czynności prawnych zmierzających do wykazania, że domaga się dopuszczenia do współposiadania. W istocie zatem skarżąca, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji, który nie podzielił jej zarzutu nieuwzględnienia roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości zabudowanej w D. przy ul. L. [...] . Skarżąca nie dąży do rozstrzygnięcia wątpliwości na tle konkretnych przepisów, a kwestionuje ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Oparcie zaś wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia

z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącej zachodzi oczywista zasadność skargi z uwagi na to, że w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna Sądu, w konsekwencji naruszono szereg przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1, art. 328 § 2, art. 245, art. 194 § 2¹, art. 187, art. 130 § 1 k.p.c. oraz przepisy prawa materialnego, tj. art. 212 § 1, art. 206, art. 224 § 2, art. 225 k.c.

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej. Zauważyć należy, że kwestię związaną z podstawą prawną dochodzenia wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości skarżąca przedstawia jednocześnie jako zagadnienie prawne i jako oczywistą zasadność skargi. Tymczasem nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i związku z tym, ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne wątpliwości prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl. i z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, niepubl.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, w przyjętym w Kodeksie postępowania cywilnego systemie apelacji pełnej postępowanie apelacyjne ma charakter rozpoznawczy, Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Utrwalone jest stanowisko, że z obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność odrębnego omówienia przez Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu orzeczenia każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia.

(zob. uchwała Sądu Najwyższego składu siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2017 r., I PK 264/16, niepubl., z dnia 30 września 2016 r., I CSK 623/15, niepubl., z dnia 15 września 2016 r., I CSK 659/15, niepubl.). Z lektury uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że Sąd Okręgowy szczegółowo rozważył postawione w apelacji zarzuty, koncentrujące się na kwestiach dotyczących składu majątku wspólnego, jego podziału i oceny zgłoszonych przez skarżącą żądań, podlegających rozliczeniu w tym postępowaniu, uznając za prawidłowe rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji. Analiza zaskarżonego postanowienia nie daje podstaw do twierdzenia, że Sąd Okręgowy nie odniósł się do całości argumentacji zawartej w apelacji skarżącej i nie rozważył wszystkich zawartych w niej zarzutów w należyтым stopniu. Argumentacja zawarta w skardze sprowadza się do zaprezentowania przez skarżącą własnej oceny sprawy, kwestionowania rozstrzygnięcia i przedstawienia go jako, w subiektywnej opinii skarżącej, oczywiście niesprawiedliwego. Skarżąca podważa w istocie ustalony w sprawie stan faktyczny i zamierza do jego modyfikacji, zgodnie z przyjętym przez siebie kierunkiem. W postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów, czego nie respektuje skarżąca zarzucając wprost naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Skarżąca, polemizując z ustaleniami i oceną dowodów, zmierza w istocie do zniweczenia publicznoprawnej funkcji skargi i wydania orzeczenia w interesie jednostkowym, w postępowaniu opartym na analizowaniu przeprowadzanych przed Sądami obu instancji dowodów. Analiza zatem wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż Sąd Okręgowy ferując postanowienie dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek o zasądzenie od skarżącej na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego podlegał

oddaleniu. Wnioskodawca wniósł jedynie o oddalenie skargi kasacyjnej. Skutkuje to tym, że koszty sporządzenia i wniesienia odpowiedzi na skargę nie mogą być uznane w razie odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania za koszty celowej obrony. Wniosek o ich zasądzenie związany był z innym oczekiwanym rozstrzygnięciem. (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2020 r., IV CSK 349/19, niepubl., 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 91).

a.s.